

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónap 28.-án.

Harminczkettedik évfolyam. X. füzet.

1893. október hónap.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak, 3 frt kedvezményi árért járathatják.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca, 10. szám. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.

A görgényi erdőöri szakiskola megnyitása.

Irta: Arató Gyula m. kir. erdész.

Épen tíz évvel ezelőtt, szintén az ősz közepén, szakunkra nézve igen örvendetes esemény hírért vitték e lapok szerte az országba. Ez a hír az első erdőöri szakiskola megnyitásának ugyanakkor érdeme szerint méltatott s emlékezésre érdemes eseményéről szólt.

Ma immár a negyedik erdőöri szakiskolának megnyitásáról adhatunk hírt; nem kevesebb örömmel, mint az első alkalomkor, mert ezen eseménynek a jelentősége sem kisebb, mint az első szakiskola felállításáé volt akkor.

Erdélyrészi erdőbirtokosainknak régi, folyton ébren tartott óhajta, gyakran megismételt kívánsága teljesült be ezen eseménnyel; ők fogják idők múltán legnagyobb mértékben és legközvetlenebbül érezni áldásos hatását ennek az új intézetnek; az ő földük fiainak tárja fel első sorban az új intézet azon életpályának utját, melyet eddig

alkalom híján, nehezen választhattak magukénak, de melyen most, csak elegendő jóakarattal, szorgalom és kitartással legyen bennök, könnyen boldogulhatnak; az ő vidékeikre hordják szét az ismeretekben, a tudásban szükölködőbb nép körébe magukkal, a népnek éppen legnehezebb gazdálkodásnak, az erdőgazdaságnak alapismereteit.

A mi erkölcsi haszon mindebből eredni fog, nem marad meg csupán az erdélyieknek; mert az ország bármely részén mutatkozzék a haladásnak bármely üdvös jelensége, az a magyar erdőgazdaság összességének érdekét szolgálja s a folytonos fejlődésre utalt és folytonos fejlődésben levő szaknak, az erdészetnek javát általánosságban előmozdítja.

Bizonyára nem veszi tagadásba közölünk senki annak a törvényszakasznak erdőgazdálkodásunk törekvéseivel bensőleg összeforrt szükségességét és létjogosultságát, mely az állam közvetlen felügyelete alá rendelt erdőkre nézve a szakképzett erdőőrök tartását feltétlenül kötelezőnek minősítette, a többi erdőbirtokra pedig bizonyos előny nyújtásával ajánlatossá tette. És ma, a midőn tizenkét hosszú évnek számos tapasztalata mond világos bírálatot erdőtörvényünk minden rendelkezésének okszerűsége, üdvös volta és eléggé nagy vagy sulyosbitásra ajánlatos szigora fölött; midőn a törvénynek széles körű és hasznos támogatása mellett az erdészet, tudománynak is, gazdaságnak is nagyra nevelődött, erőre tett szert s határozott irányát megválasztván törekvéseinek ezen irányban kívánatos megvalósítására ma már elvitázhatlan és nyilvánvaló jogot szerzett; midőn az erdészet eme törekvéseinek érvényesítése a földmivelésügyi tárca alá tartozó működési körben évről-évre szélesbedő alapon történik s magának a községi, volt urbéres közbirtokossági s más, az erdőtörvény 17. §-a alá tartozó kisebb erdőbirtokok állami kezelésbe vételével, — mely intéz-

mény az országnak már most is több, mint felén érvényesül, — hovatovább több új teret hódít: maig annak a törvényszakasznak életrevalósága, fontossága s mélyreható értelme még világosabbá lett; minél tökéletesebb átszarmaztatása a gyakorlati életbe, az akadályozó körülmények elhárítása vagy leküzdése útján, közgazdasági okokból mindig kívánatosabbnak bizonyul.

Nem szabad ugyanis megfeledkeznünk arról, hogy, mint fentebb már jeleztem, az erdőgazdasághoz népünk, melynek kezében pedig nagyon sok erdő van, sokat nem ért; s a mi ennél veszedelmesebb, az erdőkről és az erdőgazdaságról még sok oly téves vagy épen káros fogalmat hord lelkében meggyökerezve, melynek kiirtása előtt jóra való erdőgazdát nevelni belőle, azt hiszem, hiu reménykedés. Hanem ezeket a téves vagy káros fogalmakat, melyek a népben az okos erdőgazdálkodás iránti érzéket manapság még mintegy szunnyadóban tartják, ki lehet irtani, csak módját ejtsük; a mód azonban, véleményem szerint, a jó példaadás mellett feltételez ugyan életben levő jó törvényt s feltételezi az ilyen törvénynek tapintatos végrehajtását, de csak feltételezi; ellenben ép úgy, mint általánosságban, a népfelfogásban gyökeret vert bármely más tévedésnek kiirtására irányuló törekvésnél, itt is okvetlenül megköveteli a népnek közvetlenül vagy közvetve történő felvilágosítását, nevelését.

Ismerjük a mi népünket; ismerjük okoskodó természetét mellett csak jó szónak engedő akaratosságát, melynek rabjaként a jót is csak a maga szemével látja jónak s a jónak látta jót is csak akkor követi szívesen, ha maga jószántából követheti. Üdvös eredményt óhajtva, a nép lelkéhez kell tehát férkeznünk, abba kell a jóra való készség csiráját elhinteni s az ismeretek világossága mellett felnevelni.

Erre jók éppen az erdőőri szakiskolák, erre jók az évenként ismétlődő erdőőri szakvizsgák, melyek mindegyikét s kivált az elsőt méltán tarthatjuk a legüdvösebb, leghasznosabb, legalkalmasabb intézménynek jelzett célunk és egyben feladatunk lassu, de biztos haladással való elérésére; mert a jó érzéket ezek éppen a nép fiaiban nevelik, a kik, midőn hasonlóik körébe visszatérnek, bár tudásra, ismereteikre nézve felette állanak, de gondolkozásuk formáiban, értelmiségük utjaiban nem tének el a néptől s folytonos érintkezésben maradván ezzel, az okszerű gazdálkodás alapismereteinek átszivárgatása s ugyanakkor az élő tévhit oktalanságainak szinte öntudatlan és észrevétlen irtogatása utján számot tevő eszközeivé lesznek törekvősünknek.

Ha ez így van, a mit erősen hiszek, még csak azon erdők nagy részének gazdasági állapotára kell gondolnunk, melyek tulajdonosa a nép s azon bánás módot kell magunk elé képzelnünk, melyben az ily erdők igen nagy része, kivált egy-két évtizeddel az előtt, részesült: s bizonyára hálát érez szakunk minden munkása és hiva azon egyének iránt, kik az erdőőri szakoktatás megteremtése és továbbterjesztése terén, vagy a kezükbe adott hatalom erejével vagy a munkásságuk utján megszerzett befolyásosság érvényesítésével, áldásos működésükről beszélő, örökös emléket emeltek.

Nem is szoltam még arról az eredményről, a mely az erdőőri szakoktatásnak most ismét új erőt és munkatért nyert intézménye a kiterjedtebb erdők birtokosainak, meg a mit az erdők kezelésével foglalkozó erdőtiszteknek biztosít. Messzelátó szemmel felismerte s járatosabb tollal megírta azt tiz évvel ezelőtt e lapokban az első erdőőri szakiskola megnyitásának megírója s ezért csupán ismét

telnem lehetne az ott elmondottakat, legfeljebb azzal toldva meg az ismétlést, hogy ugyanazok igazságát egy évtizednek számos tapasztalása erősíti meg.

Erdélynek erdőbirtokosai nem óhajtották volna az intézet felállítását, nem kérték volna a biztató ígéret mielőbbi teljesítését, ha ítéletük mérlegén az erdőőri szakoktatás ügye rosszul vagy félreismerve gyakorolta volna nagy súlyát. Sőt ellenkezőleg, az a szép ünnepély, melynek közepette a görgényi szakiskola megnyitása lefolyt, az a részvét, mely Erdély erdőbirtokosai részéről a köz és társadalmi élet előkelőinek megjelenésében kifejezésre jutott, másról győz meg bennünket, arról, hogy az erdélyrészi vármegyékben az erdészeti törekvéseinek nemcsak feladatai akadnak, hanem ezen feladatok elérésében támogatást szívesen nyújtó, jó barátai is bővében vannak s hogy ezen törekvések érvényesülése, közgazdasági életünk továbbfejlődésének nagy hasznára, bizonyosnak tekinthető úgy a jelenben, mint eddig elért eredményeink révén a jövőben is.

*

A görgényi erdőőri szakiskola megnyitásának ünnepélye október hó 13-án folyt le. Gróf Bethlen András m. kir. földmivelésügyi minister képviselőjében, Bedő Albert országos főerdőmester és ministeri tanácsos jelent meg s az ünnepélyen résztvettekhez, megnyitóul a következő beszédet intézte:

Nagyméltóságú főispán ur! Mélyen tisztelt uraim! A magyar állam negyedik erdőőri szakiskoláját s az erdélyi részben az elsőt van szerencsém gr. Bethlen András földmivelésügyi m. kir. minister ur ő nagyméltósága nevében megnyitni. Ő exczelenciája az erdélyi részek földmivelési érdekeinek régi szükségét óhajtotta ez iskola felállításával

pótolni a czélból, hogy az erdélyi birtokviszonyokból eredő terhesebb erdőgazdasági állapotokon lehetőleg javítson s földmivelésünk ezen ágának fejlődését lehető mielőbb ezen országrészben is a felvirágozás útjára segítse. A jelzett szükségből kifolyólag létesült itt az államnak most már negyedik erdőőri szakiskolája, melynek rendeltetése, hogy abban annak a népnek, mely hazánk ez erdős részében lakik, s megélhetésének eszközeit tekintve legnagyobb részben az erdőgazdaságra s illetve ez erdei munkákra van utalva, megfelelő utmutatást és oktatást adhasson, s hogy az erdélyi részek erdős vidékeinek összes fiai számára oly pályát nyisson meg, melyen a polgári foglalkozás és megélhetés egy új forrását találják, s tanulás és szorgalom által a boldogulás útjára juthassanak. Ismeretes, hogy az erdélyi földbirtokosok általában nehéz gazdasági küzdelmek között élnek; a birtokok széttagoaltsága és azok kisebb terjedelme nem engedik és nem bírják meg az oly költségesebb be rendezések létesítését, melyek más népesebb vagy közigazdasági tekintetben fejlettebb vidékeken lehetségesek. Az erdélyi földbirtokosok általában külterjesebb gazdálkodás folytatására lévén utalva, s birtokaiknak legtöbbszörre szét szórtabb fekvése is lévén, kevésbé lehetnek abban a helyzetben, hogy magasabb képzettségű tisztviselőket alkalmazzanak, s ugyanezért az erdőgazdaságuk körében is igen kiváló mértékben az erdei műszaki segédmunkásokat jól ismerő értelmes erdőőrökre van kiváló szükségük, olyan erdőőrökre, kik a munkától vissza ne riadjanak, de — arra alaposan kiképezve, azt megszeretve és megszokva s testileg kellően megedzve lévén — abban maguk is sajátkezüleg részt vegyenek, s erre munkásaikat is megtanítani tudják. E szakiskola czélja tehát, hogy kellő elméleti kiképzés mellett a leendő erdőőrökben oly munkásokat ne-

veljen, kik saját kezükkel is meg tudják fogni és értik kezelni a kézi munka eszközét.

E hivatásának az új intézet, eddigi társainak hasonló irányu működéséből következtetve, bizonyára meg is fog felelni; mert itt nem tetszetős elméletek adatnak elő, hanem az a törekvés, hogy a növendékekből oly erős és értelmes műszaki munkások váljanak, a kik az intézetből a birtokosok szolgálatába lépven nemcsak az erdejökben előforduló minden munkában, mint első és vezérmunkások, vehetnek részt, de szükség szerint kisebb terjedelmű erdőbirtokokat a megfelelő erdőgazdasági üzemterv alapján még kezelhetnek is; és ha az intézeti tanító személyzet nem annyira a a könyvekre, mint a gyakorlati igényekre fekteti a főszólyt, akkor az új intézet kétségtelenül meg fog felelni hivatásának. A görgényi erdőőri szakiskola vidékének természeti és erdőgazdasági viszonyainál fogva oly klasszikus helyen van, mely a fenforgó oktatási célokra a legkiválóbban alkalmas s az erdélyi részek legmegfelelőbb helyén lévén, növendékei jól megtanulhatják az erdészeti szolgálat gyakorlati oldalának összes ismereteit s e mellett a környéken elterülő régi híres és nagy vadászterületen a szakszerű vadászatot is megfogják ismerni, és pedig annál jobban, mert e téren is alapos oktatásban részesítendő; és ha valahol ez országban, akkor főleg itt e helyen tanulhatják azt meg, a hol nemcsak egy tudósnak és a férfias bátorság világhírű hősének, de hazánk legelső vadászáának vezetése alatt gyakoroltatnak a vadászatok — és ti, leendő erdőőrök, egykor fiaitoknak bizonyára büszkén fogjátok elmondani, hogy a görgényi vadászatokat ama méltóan híres férfiú (Teleki Sámuel gróf) vezetése alatt ismerhettétek meg.

És most, midőn gr. Bethlen András földmívelésügyi m. kir. minister ur ő nagyméltósága nevében megnyitot-

tam az erdőőri szakiskolát, nem mulaszthatom el még megköszönni a nagyméltóságú főispán urnak, a tisztelt küldöttségeknek és mélyen tisztelt uraimnak szives megjelenésüket, s egyszersmind arra is kérem, hogy ez intézetet s annak működését figyelemmel kísérni s a tapasztaltakról akár a minister ur ő exczelenciáját, akár az intézet tanítószemélyzetét értesíteni sziveskedjenek. Ezen intézet a nyilvánosság s annak működésére vonatkozó bármely figyelmeztetést minister ur ő nagyméltósága, a tanító személyzet és mindannyian is szivesen fogadunk, mert mi az élettől kívánunk tanulni s a gyakorlati életet akarjuk szolgálni. Felkérem még az igazgató urat, hogy a holnapi naptól kezdve az intézeti növendékek oktatását a megállapított szabályzat és tanterv szerint megkezdje.

És most a jó isten áldását, kegyelmét, segítségét és védelmét kérem ez intézet működésére, hogy az a magyar állam örök életének végtelen napjain és idején át a hazai erdészeti ügyét állandóan jó sikerrel szolgálhassa«.

*

A minden jelenlevő részéről tetszéssel fogadott alkalmi beszéd után Dózsa Elek, Maros-Tordavármegye főjegyzője, a vármegye nevében köszönetet mondott az országos főerdőmester által képviselt földmivvelésügyi ministernek az intézet létesítéséért.

Azután a jelenvoltak, kiknek névsorát alább közlöm, az országos főerdőmester felhívására és az ő vezetése mellett megtekintették az intézet összes helyiségeit és berendezését, valamint csemetekertjét, minek megtörténtével a megnyitás ünnepélye véget ért.

A szakiskola megnyitásánál jelen voltak: br. Kemény Kálmán, val. b. t. t., Maros-Torda vármegye főispánja;

br. Vay Sándorné született Waldek grófnő; gr. Teleki Samu, br. Vay Sándor, br. Huszár Károly, br. Nikolics Miklós, ifju br. Nikolics Fedor, gróf Mailáth László és Fáy Gyula; továbbá Maros-Torda vármegye küldöttsége: Dózsa Elek, várm. főjegyző, Csongvai Lajos tiszti főügyész, dr. Sántha Károly várm. aljegyző, Eperjesi Gyula árvaszéki ülnök és Apor György; az *E. M. K. E.* részéről a maros-vásárhelyi fiókegylet nevében dr. Éry Sándor és Deák Lajos tanfelügyelő; Marosvásárhely sz. kir. város nevében: Geréb Béla polgármester; a maros-vásárhelyi kir. erdőfelügyelőség részéről: Biró János alerdőfelügyelő; a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság részéről: br. Feiltzsch Arthur h. m. kir. erdőigazgató, Pausinger T. közp. erdőrendező, végül a szakiskola jelenlegi igazgatója: Péch Dezső m. kir. erdőmester és még számos közigazgatási tisztviselő és erdőtiszt, valamint a szakiskola hallgatói.

A községi erdősitésekhez szükséges csemetekertekről.

Irtá: Péch Kálmán, m. k. közp. főerdész.

Az állam ugyan magasabb közgazdasági szempontokból kiindulva pénzügyi helyzetéhez képest a lehetőségig maga is előmozdítja az állami erdészeti által kezelt, ugynevezett községi erdőkben az erdősitések ügyét azzal, hogy az állam költségén fentartott csemete-kertekből a községek, volt urbéresek stb. kisbirtokosok erdeiben foganatosítandó erdősitésekhez s különösen a kopárságok beerdősitéséhez díjtalanul szolgáltat ki csemeteket.

Téves volna azonban, ha ezt tapasztalva valaki azt hinné, hogy az állami ingyenes csemete-kiszolgáltatással teljesen meg van oldva a községi erdősitések nehéz kérdése